

tès, però Catalunya té una cosa molt bona per a les dones musulmanes. Els catalans han patit moltes injustícies històriques. Vostès tenen una sensibilitat especial per comprendre la injustícia que pateixen altres col·lectius. Saben destriar qui és el repressor i qui és el reprimat.»

— **Coneix Catalunya?**

— «Vaig viure-hi quatre anys. El meu marit és diplomàtic i el van destinar aquí, i hi vaig fer un curs de diplomatura...»

— **Escolti, estic per deixar el francès i continuar l'entrevista en català...**

— «[Riu] No, sisplau, em costaria seguir-lo. Però li asseguro que estimo molt la seva llengua.»

— **També ha viscut a l'Amèrica Llatina. I coneix tot Europa, i el Canadà... Hi ha algun país o ciutat millor que els altres per a una dona musulmana?**

— «[Pensa] Potser Londres...»

— **Millor el model multicultural, doncs, que l'integracionista francès?**

— «Fa de mal dir. El multicultural és més permissiu, però també acaba provocant guetos. L'integracionista sembla més permeable, però ens volen desintegrades... A més, sap què li dic? El problema de la dona musulmana, a Occident, sovint es troba en les mateixes comunitats musulmanes que l'envolten. No en podem donar la culpa als occidentals... Són els mateixos homes musulmans els que li fan la vida impossible.»

— **Vostè és metgessa.**

— «Sí, hematòloga. Vaig fer un curs a la Vall d'Hebron...»

— **És que la dona del meu amic està embarassada de vuit mesos i s'entesta a fer el Ramadà. El seu home està desesperat. Digui-li alguna cosa...**

— «Que pari immediatament de fer aquesta ximpleria. Això va contra l'islam, no a favor. Aquesta dona no entén res. Moltes musulmanes viuen l'islam amb una por inculcada per la societat patriarcal. Ho veig al Marroc i a tot arreu. Jo sóc la primera a criticar moltes actituds dels mateixos musulmans. Són víctimes del seu propi sistema social i polític. Tot això no és l'islam!»

— **Al Marroc unes dones viuen reprimides, però unes**

altres... Com li ho diria, ho fan amb una desimboltura...

— «Em parla de la creixent prostitució, no? Miri, moltes noietes només senten dir que l'islam els prohibeix això i això altre. Que les obliga a portar aquesta roba i no aquella, que han d'obeir submisament el marit, que no poden anar soles... Què vol què facin? Es revoltent. Per a elles l'islam és una presó i volen ser lliures. I acabem no entenent ni què és l'islam ni què és la llibertat...»

— **Tahar Ben Jelloun diu en un dels seus contes que la dona marroquina es prostitueix perquè el Marroc és un país que tot ell es deixa prostituir...**

— «No tinc res contra Ben Jelloun ni contra la seva literatura. Simplement li diré que generalitzar és traïr. El Marroc no és ni fanatisme religiós ni prostitució, malgrat que hi hagi una cosa i l'altra, com a tot arreu. I posats a generalitzar, jo podria dir-li que crec que la dona marroquina és noble i que trobarà el seu camí...»

— **Tinc un altre amic marroquí que està casat amb una catalana. Entre altres compliments, el seus compatriotes rifenys li diuen contínuament que la dona occidental és una porca...**

— «Pur racisme. No puc dir-li res més. Bé, sí: també molta ignorància...»

— **Una autora feminista catalana, Aurora Bertrana, va fer un viatge sola pel Marroc l'any 1935. Després va escriure que Rabat, Casablanca, Tànger... s'estaven europeïtzant, mentre que Xauen quedava com la ciutat santa. Avui l'islam continua fent-se fort al món rural?**

— «El 1935! Caram, no ho sabia... Bé, sí que és cert que una visió retrògrada i masclista de l'islam sempre es parapeta al camp. A les ciutats, per contra, hi va penetrant un reformisme molt sa. Li parlo de les ciutats, no dels suburbis. El fanatisme es cura amb més justícia i cultura.»

— **El seu llibre està salpebrat d'atacs polítics contra tota mena de despotisme i tirania en nom de la religió. Però no sé fins on he d'arribar. Em ve al cap l'emperador August, que per fer-se intocable pel poble, va demanar a Virgili que li escrigués una obra que el**

vinculés directament als déus... Escolti, què en pensa, de la família reial marroquina i de la seva descendència directa del Profeta?

— «Respecto el rei, i la seva família.»

— **Doncs passem a l'Alcorà. A veure: permet pegar a les dones o no?**

— «Rotundament, no.»

— **Però jo lleigeixo a la sura 38 que si la dona el desobeeix, el marit agafa un «manat de pals» i la colpeja...**

— «Això ho ha llegit en una traducció, suposo...»

— **Sí, en una de catalana molt solvent. La de Mikel d'Epalza...**

— «L'Alcorà és un text de revelació recitat i en una llengua molt complexa semànticament. El reformisme islàmic creu que la solució no és esquivar el problema, sinó anar-hi a fons. I desmuntar les coartades lèxiques de la visió patriarcal, que es van consolidar gràcies a la tradició i a la narració que fan els comentaristes de les vivències del Profeta. Al final resulta que els comentaris passen per davant del mateix text alcorànic. Cal que neixin plataformes per estudiar-ne la terminologia, grups de crítica textual, nous interpretadors... Perquè, miri, i si resultés que aquest 'manat de pals' no és sinó un 'feix de tiges'?»

— **Dona... no faria tan mal, però no em negarà que també fa angúnia... La teoria gradualista que explica en el seu llibre, hi dona solució?**

— «Aquí hi ha la clau! És una interpretació nova. Ens han amagat l'autèntic missatge de l'Alcorà per interessos tribals, socials, polítics... El poder en els països musulmans encara vol la dona esclavitzada, quan aquell primer islam la volia lliure i protagonista activa de la seva història. L'Alcorà és un text que s'ha de contextualitzar. La teoria del gradualisme postula una pedagogia divina en el text alcorànic.»

— **Un text feminista?**

— «No. Un text igualitarista. La pedagogia divina preconitza un autèntic alliberament per a la dona d'aquella època, ofegada en una societat terriblement misògina. Però preveu un alliberament gradual per evitar-li reaccions encara més furibundes per part dels mascles. Cregui'm: el dia que

•
«*El fanatisme es cura amb més justícia i cultura*»

•
«*Ens han amagat l'autèntic missatge de l'Alcorà per interessos tribals, socials, polítics... El poder en els països musulmans encara vol la dona esclavitzada, quan aquell primer islam la volia lliure i protagonista activa de la seva història*»

s'assenti aquesta lectura d'alliberament, cauran moltes excuses del món masculí musulmà.»

— **Precisament vostè defensa que el gènere gramatical masculí de les recitacions alcoràniques és un gènere neutre que engloba els dos sexes. Podria dir també alguna cosa als meus compatriotes del que és «políticament correcte»?**

— «Què vol que els digui? Sí, és clar, em sembla ridícul això d'anar posant *els/les, uns/unes*... Cal anar a les estructures profundes de pensament alcorànic i no quedar-nos en la superfície. Quan convé de debò, l'Alcorà diferencia els sexes. I aleshores no queda cap dubte, de la igualtat que preconitza. Si molts musulmans continuen negant aquesta igualtat, com deia, la culpa no és d'Occident, però tampoc de la gramàtica ni del llenguatge...»

— **Mahoma era un il·letrat? Podia comprendre un dictat diví que segons la tradició li va «baixar en perfecta llengua àrab»? Faouzi Skaly compara aquest analfabetisme amb la virginitat de Maria...**

— «La comparació és bonica, però no hi estic d'acord. Mahoma no era un home culte que visqués entre llibres, però tampoc un analfabet. La seva rudesia no contradiu res. L'intel·lecte té una dimensió que transcendeix les lectures.»

— **És apel·lant a l'intel·lecte o a la fe que els musulmans no accepten mai les objeccions dialèctiques que els pugui fer un no musulmà sobre la seva religió?**

— «És per etnocentrisme. Ja li dic que jo sóc molt crítica amb la meua societat. Els musulmans hem de canviar de manera de fer en molts aspectes. Falta esperit de tolerància.»

— **Fa poc era la festa de l'Id al-Fitr [la ruptura del Ramadà]. Els musulmans es feliciten en aquestes dates i s'envien missatges amb bons desitjos. No vol pas enviar-ne un a les dones musulmanes que viuen a Catalunya?**

— «Amb molt de gust. Els desitjo que visquin la seva feminitat i la seva religió sense por. I que no es tanquin en la comunitat islàmica. Que parlin català, que es facin amb la gent de Catalunya. Cap país entendreà millor la seva lluita per alliberar-se...»